

v Paříži a v Londýně, kde vydal několik lékařských knih v jazycích německém a francouzském).

Většina obrozeneckých lékařů pracovala jako karanténní lékaři ve Varně, Burgasu, Balčiku, Silistru Ruse a Tutrakanu. Doktor Vuro Panov (1827–1916) po získání diplomu (v roce 1853) působil jako městský lékař v Gabrovu, od r. 1860 v Šumenu, v letech 1862–1864 jako hlavní inspektor lékařů v karanténních službách v Dobrudži, hlavní lékař v rumunské Alexandrii od roku 1864 přednášel na bukureštské lékařské fakultě. Vystavené lékařské nástroje dokládají rozvoj lékařství té doby – teploměr, naslouchadla, oringologická zrcátka, injekční a výplachové stříkačky, teploměry na měření teploty pacienta, místnosti i vody, váhy, kahan, klystýrová baňka, pouzdro s chirurgickými nástroji atd.

Závěrečná *třetí část expozice* dokumentuje vývoj lékařství po osvobození z turecké poroby. Po roce 1879 byla turecká nemocnice obsazena a lékař Paraskiev Christov byl jmenován starším lékařem, doktor Dimitr Mollov (1845 až 1914) se stal zakladatelem bulharského zdravotnictví po osvobození. V roce 1883 se ustavila „Varněnská vědecká lékařská společnost“ financující vědecké výzkumy. Jedním ze zakladatelů byl lékař Anastasij A. Goloviko (1850–1933) a jedním z jeho předních představitelů Angel D. Poskjulliev (1845–1935) Z té doby jsou v expozici vystaveny mikroskopy, vyšetřovací přístroje a nástroje. V letech Balkánské války zde působili čeští lékaři a zdravotní sestry vyslaní červeným křížem. Na fotografiích je vidíme s MUDr. Václavem Kafkou, kterému byla věnována vitrína na krátkodobé výstavě „Češi a Varna po osvobození“, instalovaná ve výstavním sále Archeologického muzea.

Z vybavení ordinace praktického lékaře zde nalezneme vyšetřovací stůl i psací stůl lékaře, vybavené ordinace stomatologa včetně dvou křesel, šlapací vrtačky a manipulačního stolku s rozloženými kovovými i kostěnými instrumenty, skříňku s nástroji, lékařský kuffík atd.

V jedné místnůstce je vystaveno zařízení lékárny z počátku 20. století s porcelánovými i dřevěnými soustruženými lékárnickými nádobami, s prachovnicemi, loubkovými kruhovými i oválnými krabičkami, s třecími miskami, porcelánovým filtračním trychtýřem, s konvičkami, se skleničkami i hmoždířem, s karafami na vodu, unikátním petrolejovým vaříčem, s rovnoramennými vahami i vahami analytickými. Je zde i secesní skříňka se skly zdobenými leptáním, v níž jsou vystaveny léky té doby.

Navštívíte-li Varnu, navštivte i toto muzeum.

Ludvík Skružný

Muzea Varny

Při návštěvě Varny neopomeňte slédnout ani komplex muzeí a památníků Kulturně historického dědictví Varny, sestávajících z neobyčejně zajímavého *Archeologického muzea*, ve kterém je vystavena i rozsáhlá kolekce ikon 16. až 19. století, u zrodu které stál archimandrita Inokentij. Muzeum zaujímá celou budovu někdejšího dívčího gymnázia, v němž byly od roku 1906 prezentovány muzejní sbírky v suterénních místnostech a po obvodu vnitřního dvora. Druhým muzeem, které byste rozhodně neměli opomenout, je *Etnografické muzeum* umístěné v měšťanském symetrickém domě tzv. plovdivského typu, dokumentující způsoby obživy vesnického obyvatelstva, výrobu městských řemeslníků, kupců, způsob bydlení měšťanů a lidový oděv obyvatelstva autochton-

ního i přistěhovalců. V malebném prostředí je umístěno *Muzeum národního obrození*, situované v budově staré varněnské školy. Ale za návštěvu stojí, budete-li mít čas, i návštěva *Muzea dějin Varny let 1878–1944/1945* a *Muzeum nejnovějších dějin* i *Muzeum vojenské a námořní*. Ten, kdo se zajímá o přírodní vědy, by měl navštívit nejen *Mořské muzeum*, ale i *Přírodovědné muzeum*, nalézající se v Přímořském parku. Milovníci umění naleznou ve městě několik galerií, z nichž by měli vidět alespoň *Muzeum-galerii Georgi Velčeva* a *uměleckou galerii*, v níž se konají i koncerty. Ve městě za to stojí i návštěva starých římských lázní a na okraji Varny Mauzoleum Vladislava III. Jagellonského zvaného Varněňčik, který padl v boji s Turky dne 10. XI. 1444, spojené i s muzeem bojové družby. V bitvě u Varny bojovali a našli smrt i bratříci, vedení hejtmanem Čejkou, kteří přitáhli ze Slovenska. Těch míst bych Vám mohl jmenovat ještě nejméně deset, ale upozorňuji alespoň na Aladža manastir (Skalní klášter) u Zlatých písků, Ilan tepe (Hadí vrch) ve Varně-Džanavaře a Pobitite kamni (Zkamenělý les), nalézající se ve větší vzdálenosti od centra. V sousedství základů časně křesťanské baziliky je pohřben prof. Hermenegild Škorpil, bratr prof. Karla Škorpila, který je pohřben na hradě Pliska, jehož význam v dějinách Prvního bulharského státu jako nejstaršího centra říše před sto lety prokázal. Na jmenované památníky i na bratry Hermenegilda a Karla Škorpily se zde doptáte v každém muzeu. A překvapí Vás, s jakou úctou zde hovoří o Češích, kteří zde působili po osvobození země z turecké poroby v roce 1878.

Každé pondělí v 17.00 hod. se na ulici sv. Kliment v č. 33 setkáte v klubovně „Svazu bulharsko-českého a slovenského

přátelství“, snad jediného činného svazu po rozbití železné opony, s česky hovořícími Bulhary různých profesí. Předsedou svazu, který se letos podílel i na přípravě mezinárodního VII. letního vědeckého setkání Varna 99', konaného na počest 140. výročí narození vysokomýtského rodáka, gymnazijního profesora Karla Škorpila, spoluzakladatele bulharské archeologie, paleografie, muzeologie a etnografie, je plastický chirurg doc. MUDr. Konstantin Trošev, CSc., absolvent lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

S díly Čechů se ve Varně setkáte na každém kroku. Mnohahektarový přímořský park i stromy ve varněnských ulicích jsou dílem zahradního architekta českého původu Antonína Nováka, který má v Přímořském parku svůj pomník. V Muzeu národního obrození jsou vystaveny akvarely Ing. Jindřicha Knoba, na kterých zachytil Varnu let 1912 a 1913. Letos bylo třicet akvarelů vystaveno na již zmíněné výstavě „Češi a Varna po osvobození“.

Zavítáte-li do Varny v červnu a červenci, můžete se stát pravidelnými návštěvníky mezinárodního Varněnského hudebního léta. Na tom letošním vystoupili při příležitosti 200. výročí narození A. S. Puškina komorní orchestr, sólisté a baletní mistři moskevského Velkého divadla.

Ludvík Skružný

Aquincum – všední a sváteční dny v Budapešti doby římské 19. 5. 2000 – 13. 8. 2000, Muzeum hlavního města Prahy

Zdařilým projektem mezinárodní spolupráce maďarských archeologů a českých pracovníků Muzea hlavního města Prahy je výstava Aquincum.